

úr Fólkatinginum

Framhald av síðu 7

ningsbestræbelser, har varet tvíslomme vedrørende rigtigheden, men som også forespørgeren var inde på, så kunne denne debat komme gunstigere noget senere.

Jeg tror, at man er nødt til at sige, at alt, hvad der kunne gå galt, nærmest er gået galt, og at dette efter min mening er fordi det nu engang ikke er muligt at administrere et samfund uden fra af en administration, der ikke har den nødvendige indlevende i færøske forhold.

Tager vi IMF-kuren, mener jeg, det var et absolut fejlskud. Den var alt for skrap, den var urealistisk, den kunne slet ikke gennemføres og gjorde kun skaden værre.

Monopoliseringen af fiskeindustrien er ligeledes et fejlskud, måske ikke så meget, fordi vi nu kan se, at man på 2 måneder formåede at bruge halvdelen af egenkapitalen – det kan skyldes igangsættelsesproblemer osv. og kan måske rettes op igen – men det er helt givet, at et, ja, man kan næsten kalde det – for at bruge et Breckmann'sk udtryk – privatkommunistisk system, i nutiden, efter at muren er faldet, det kan aldrig komme til at fungere på Færøerne.

Kravene til fiskerflådens reduktion er også helt ude af balance med virkeligheden. Desværre er det sådan, at selvi Statsministeriets Rådgivende Udvalg sidste rapport forekommer den lapsus, at man siger, at nu er fiskeindustrien nogenlunde kommet på et niveau, der svarer til tilførslerne, men fiskerflåden er fortsat 83 pct. i bruttotonnage af, hvad den var i 1989. Dette skal sige, at den skulle altså ned med 43%. Men Gud ske lov er det jo sådan, at det ikke vedrører den fiskerflåde, der ikke fisker i færøske farvande. Den har arbejdsmuligheder og operationsmuligheder andre steder. Det ville da være helt katastrofalt, hvis vi reducerede denne del af den færøske fiskerflåde ned til de 50 pct. Tværtimod, hvis vi kunne udvide den og øge den og fortsat have 100 pct. af vores flåde, men bare ikke operativ i færøske farvande, så var det godt.

Finansieringsfondet af 1992 har fået tilført 2.700 mio. kr., og der er intet tilbage. Kun den færøske skattaborgers gæld. Bankerne har trods alle disse 2.700 mio. kr. i indskud, heller ingen egenkapital. Der er kun 250 mio. kr. tilbage i den nye bank, der

sidder fuldstændig handlingslammet i det færøske samfund i dag. Sammenlægningen af bankerne skabte ikke den nødvendige tillid, som kan tilføre bankerne styrke igen, tværtimod, men meget bitterhed over, at en alt for stor forpligtelse er væltet over fra den danske finansielle sektor på den færøske skatteborger.

Fiskeeksportselskabet er nu underlagt danske interesser, danske kræfter. Krav om flytning af færøske ydelser (EDB), som hr. Breckmann var inde på på dette område, til Danmark er også skadelige og kan kun forstærke nedturen ad spiralen.

Tilpasning til international rådgivning, der siger, at der må fiskes nul tons torsk, kravet om det er også fuldstændig forfæjlet, fordi nul tons torsk betyder, at så kan man ikke fiske på Færøerne, der kan ikke fiskes sej, ikke rødfisk, ikke noget som helst andet uden en vis procentdel i blanding af torsk og kuller. Sådan er det desværre gået. Det har ikke virket efter hensigten, fordi hensigten har ikke været tilstrækkeligt overvejet.

Men nu er der, gud bedre det, en biologisk ændring – betydelig biologisk ændring – på vej på Færøerne, som gør, at fiskebestandene er i færd med at bygges op igen, og så skulle det være baggrund og basis for, at vi satte os ned og fik nye og meget dybtgående forhandlinger, der løser op for de indsnøringer og indsnævninger, der på forhånd dømmer mange af de påbudte tiltag til at mislykkes.

Derfor skal ikke tages hul, mener jeg, på disse forhold eller forhandlinger her i dag i Folketinget. Disse skal først føres imellem færøske og danske myndigheder, dvs. landstyre og regering, før vi tager dem til behandling her i Folketinget. Så selv om vi sagtens kunne bruge hele dagen til at debattere, hvor nødvendige og unødvendige lånene til Færøerne var, hvor unødvendigt store de blev, så er det et faktum, at de, som også fru Kirsten Jacobsen sagde, i høj grad er vendt på en tallerken på Færøerne, og derfor kun har medvirket til et yderligere snærende favntag af danske pengeinstitutter og myndigheder.

Jeg vil benytte lejligheden til at påpege, at nu, når vi næsten er færdige, så godt som færdig med at opfylde de betingelser, der er pålagt fra dansk side, så er der også en del ting, som man fra den danske regerings side kunne rette, nemlig det i hvert fald halve løfte eller trekvarte

løfte, man har givet os, om at skaffe os bedre markedsadgang i EEC, det har vi ikke set noget til endnu. Men jeg tror på, at vi med saglige forhandlinger kan få en betydelig ændring i de bestående vilkår, og det er nødvendigt, hvis ikke alle bestræbelser skal munde ud i forgæves, teoretiske debatter.

Den kuriøse udtalelse fra fru Anne Birgitte Lundholt om ikke at give folk en fisk, men lære dem at fiske, den var selvfølgelig meget speciel i denne sammenhæng, fordi der er noget, vi kan, så er det at fiske, men det kniber med at få lov til at bruge denne ekspertise.

Lad mig til slut til hr. Thor Pedersen, hr. Breckmann og hr. Kent Kirk, som taler om det store offentlige forbrug og det centreringe ansvar, som ligger på os gamle politikere, sige, at regeringens eget udvalg – det så kaldte Peter Andersen-udvalg – jo fastslår, at det ikke er sådanne enkeltstående ting, man kan pille ud og sige, at det er dem, der er årsagen til, at det er gået, som det er gået på Færøerne; de er medvirkende og meget kraftigt medvirkende.

Jeg deltog i sidste uge i noget, man kan kalde et seminar, på Odense Universitet om situationen på Færøerne. Og en meget fremstående økonom sagde dér: Der er ikke så meget at snakke om, en nedgang på 40-50% pct. i fiskeriadgang eller fiskeindhandlinger, 30 pct. i fiskepriserne og 30 pct. i BNP, det er krisen; det er nok i sig selv. Og så kan man sammenligne forholdene mellem Østtyskland og Vesttyskland for at finde ud af, hvad man skal gøre i en sådan situation, når der er så store uligheder i to dele af riget. Det kan godt betale sig f.eks. for Vesttyskland at betale noget ekstra en kort overgang for at undgå, at tingene går fuldstændig skævt. Vi havde i den situation kun haft én ting at gøre, det var at devaluere alt, hvad remmer og tøj kunne holde, men den mulighed er vi selvfølgelig afskåret fra, og vi har valgt at være afskåret fra den, fordi vi har valgt at ønske at være i møntunion med Danmark.

Så kan man diskutere alle disse andre forhold, som Folketingets tid går med. De har betydning for situationen, men det er ikke den afgørende betydning for, hvordan vi kommer ud af de nuværende vanskeligheder. Men jeg ser frem til, at vi som sagt fremover får et mere sagligt grundlag base-

Atli Dam á fólkatingi um útbýggjan av blokkstuðulsskipan:**Ósaklig og órættvís hetz frá fólkatingslimum av føroyskari sosialari umsiting**

Í farnu viku viðgjörði fólkatingið broytingar og útbýggjan av blokkstuðulsskipanini til Føroyar. Atli Dam, fólkatingsmaður fanst at dønnum fyri viðferð teirra í hesum málinum. Men hann metti annars hetta danska útspælið um at broyta skipanina sum eina avbjóðing fyri føroyingar. Hann segði:

Hr. formand, som det er nævnt, er det foreliggende forslag en konsekvens af beslutninger, der blev truffet i fjor, om udbygning af bloktilskudsordningen. Og som jeg nævnte allerede dengang i forbindelse med første behandling, så kunne jeg sagtens tilslutte mig det idémæssige grundlag om uddeling af kompetence til en selvstyrende part i rigsfællesskabet med dertil hørende dispositionsfrihed, også selv om tidspunktet og måden, det blev gjort på, ikke var i overensstemmelse med forudsætningerne i bloktilskudsordningen, af talen fra 1987, fordi denne forudsatte detaljerede forhandlinger om ændringer, som vi nu ikke fik tid til. Og netop dette, at de danske myndigheder frasiger sig muligheden for tilsyn i dette forslag, skulle nok være en forhandling og overvejelse værd.

Det kan undre, at den ene part midt i et finansår anmoder den anden om at overtage et område, som

ikke kan karakteriseres som velfungerende eller modent til overførsel. Men vi færinger tager dette som en udfordring, som en positiv udfordring, til at sætte os selv i stand til inden for rammerne i loven at udbygge en forvaltning, der i højere grad bygger på færøske præmisser. For det er en erkendelse, at netop danske regelsæt var det vanskeligt at administrere efter, fordi disse er udarbejdet efter danske forhold og ikke til de færøske forhold.

Men vi forventer så også, at det halve år, der er tilbage før en ny fuldstændig bloktilskudsordning, bliver brugt til et virkelig grundlæggende arbejde for at finde det rimelige niveau for en fastsættelse af blokken, og her henlyder jeg specielt til områder, som var udeglemt i den gamle aftale, og til det faktum, at Færøerne for øjeblikket har en rekordstor arbejdsløshed, og at det derfor kunne være rigtigt, at de meget store besparelser, som staten opnår på forsorgsområdet i og med dette, kommer til at afspejle sig i bloktilskudsafalten.

Men jeg kan ikke tilbageholde en vis trang til at berøre baggrunden, der bestod i marts-april sidste år. Desværre tror jeg, at det, at man huggede en ordning, der var vedtaget for ét år, midt over, i høj grad var en overreaktion på en helt usaglig og uretfærdig hetz fra enkelte folketingsmedlemmer og medier om et hensynsløst socialt frådseri fra et overdækket socialt tagsejlvord på Færøerne.

Sandheden var jo, at både de individuelle ydelser og det samlede forbrug i den sociale sektor som andel af de offentlige indtægter, in-

klusiv statstilskud, var lavere på Færøerne end i Danmark. Ja, den sociale forvaltning på Færøerne blev derfor også af tilsynsmyndigheden i Danmark frikendt for disse beskyldninger meget langt hen ad vejen.

Tilbage står, at revisionen nu har vist – og jeg benytter endnu en gang lejligheden til at understrege, at det var Lagtingets egen revision, der tog det usikre udbetalingsgrundlag nærmere i øjesyn – ja, den har nu vist, at der kun kan blive tale om at tilbageføre 18 mio. kr. refusionsmidler til staten.

Dette beløb dækker årene fra 1988 til 1992 og skal ses i relation til et samlet socialt budget for disse fem år på 4 1/2 mia. kr., 4.500 mio. kr., hvoraf vel 1 1/4 mia. kr. var refusionsmidler.

Specielt kan jeg henlede opmærksomheden på den forargelse, der lå i påstanden om udbetaling af mere end 17.000 kr. til forsorgsklienter som en gængs forteelse på Færøerne. Nu hører vi, at det tilsvarende tal i Danmark kommer op på 34.000 kr., men jeg er da helt klar over, at det heller ikke i Danmark er en gængs forteelse.

Såfremt rigsrevisorerne kommer til, at 18 mio. kr., som er en meget lille procentandel af refusionsmidlerne, er det rigtige fejnbetragte eller fejldisponerede refusionsbeløb, så håber jeg, at de folketingsmedlemmer og den del af pressen, som har været mest plaget og pint af hellig forargelse, nu kan ånde lettet op.

ret på eksakt viden og analyser til at forme den nødvendige politik. Den nuværende går ikke, og heller ikke om vi venter til august.